

RYSZARD W. GRYGLEWSKI¹

Profesor doktor habilitowany medycyny Andrzej Stefan Śródka (1946-2022)

Professor Doctor of Medicine Andrzej Stefan Śródka (1946-2022)

¹ Katedra Historii Medycyny, Uniwersytet Jagielloński, Collegium Medicum

ABSTRAKT

Tekst biograficzny ukazujący sylwetkę, karierę zawodową, wkład do nauki polskiej oraz pasje i zainteresowania jednego z czołowych polskich historyków nauki, wieloletniego kierownika Katedry Historii Medycyny UJ CM i profesora Instytutu Historii Nauki PAN im. Ludwika i Aleksandra Birkenmajerów w Warszawie, autora klasycznego dziś opracowania *Uczni polscy XIX-XX stulecia* – prof. dr. hab. Andrzeja Śródki.

Słowa kluczowe: historia nauki, historia medycyny, historia muzyki

Andrzej Śródka urodził się 10 czerwca 1946 r. w Łodzi. Jego ojciec, Stefan, był aktorem teatralnym i filmowym. Matką była Lucyna z domu Maciejewska. W 1949 r. ojciec został zaangażowany do zespołu Teatru Narodowego im. Wojska Polskiego w Warszawie, co wiązało się z przeprowadzką rodziny do stolicy. Tu Andrzej Śródka uczęszczał do szkoły podstawowej, później do IV Liceum Ogólnokształcącego im. Adama Mickiewicza. Po zdaniu matury w 1964 r. rozpoczął studia na Wydziale Lekarskim Akademii Medycznej w Warszawie, które ukończył w 1971 r. z dyplomem lekarza. W tym też roku uzyskał etat asystenta w Zakła-

ABSTRACT

A biographical text presenting the figure, professional career, contribution to Polish science and the passions and interests of one of the leading Polish historians of science, long-time head of the Department of the History of Medicine at the Jagiellonian University Medical College and professor at the Ludwik and Aleksander Birkenmajer Institute of the History of Science of the Polish Academy of Sciences in Warsaw, author of the now classic work *Polish Scholars of the 19th and 20th Centuries*, prof. dr hab. Andrzej Śródka.

Keywords: history of science, history of medicine, history of music

dzie Patologii Ogólnej i Doświadczalnej AM. W 1972 r. przeszedł na etat starszego asystenta.

Zajmował się wówczas gastroenterologią doświadczalną. Jego badania dotyczyły przede wszystkim udziału histaminy w indukowaniu w warunkach eksperymentalnych wrzodów żołądka oraz dwunastnicy. Przedmiotem programu doświadczonego uczynił analizę porównawczą w strukturze mechanizmów działania samej histaminy oraz jej metylowanych pochodnych. Dążył tym samym do ustalenia charakterystycznych wzorców dla wyżej wskazanych substancji. Wyniki swojego dochodzenia doświadczonego zapre-

zentował w pracy pt. *Udział esteraz cholinowych w powstawaniu stressowych wrzodów żołądka u szczurów*, na podstawie której uzyskał tytuł doktora nauk medycznych w 1979 r. Funkcję promotora w przewodzie doktorskim pełnił prof. Zbigniew Kaleta.

Przygotowania związane z pisanem rozprawy doktorskiej skierowały uwagę Andrzeja Śródki na dokonania poprzedników, co z kolei zrodziło głębsze zainteresowanie historią medycyny i historią nauki w ogóle. Już w 1979 r. na łamach „Polskiego Tygodnika Lekarskiego” opublikował tekst pt. *Nauczanie fizjologii patologicznej w Warszawie w latach 1809-1939*, który należy uznać za pierwsze syntetyczne opracowanie tej problematyki w literaturze przedmiotu. Pociągała go też biografistyka nauk przyrodniczych, co skutkowało opracowaniem szeregu życiorysów polskich uczonych, w tym pierwszej naukowej biografii Stanisława Przyłęckiego. Ponieważ w coraz większym stopniu poświęcał się badaniom nad przeszłością nauki, w 1981 r. zdecydował się przejść do pracy w Zakładzie Historii Medycyny i Farmacji AM w Warszawie, na którego czele stał prof. Marcin Łyskowski. W 1988 r. na mocy uchwały Rady Wydziału Lekarskiego AM w Warszawie nadano Andrzejowi Śródce stopień naukowy doktora habilitowanego nauk medycznych w zakresie historii medycyny na podstawie monografii pt. *Wkład uczonych polskich w badania nad rolą histaminy w czynnościach fizjologicznych i patologicznych przewodu pokarmowego i układu krążenia* (Warszawa 1987). Rozprawa zyskała wysoką ocenę recenzentów i członków komisji habilitacyjnej. Choć wydana w niewielkim nakładzie, do tej pory pozostaje wręcz wzorcowym opracowaniem z zakresu historii nauki; to jedyna tego rodzaju synteza wskazanego w tytule problemu badawczego zachowująca swoją aktualność również dla współczesnego badacza. Potwierdzeniem uznania dorobku naukowego Andrzeja Śródki było przyznanie mu etatu docenta w 1989 r. W tym czasie związał się również zawodowo z Pracownią Historii Nauk Medycznych Instytutu Historii Nauki PAN w Warszawie.

W 1993 r. został mianowany profesorem nadzwyczajnym AM w Warszawie, a trzy lata później uzyskał tytuł profesora nauk medycznych. Jeszcze w 1993 r. został wybrany na stanowisko prodziekana II Wydziału Lekarskiego AM w Warszawie w kadencji władz wydziałowych 1993-1996. Od 1996 r. kierował Zakładem Historii Nauk Medycznych w IHN PAN, równocześnie objął funkcję dyrektora tego instytutu. W 2000 r. zaczął pełnić obowiązki kierownika Katedry Historii Medycyny Collegium Medicum UJ. Na tym stanowisku pozostawał aż do przejścia na emeryturę w 2016 r., choć nadal był częścią stworzonego przez siebie zespołu – prowadził zajęcia dydaktyczne i uczestniczył w szeregu bieżących działań Katedry. Nie ulega wątpliwości, że

Andrzej Śródka wywarł znaczący wpływ na wszystkich swoich współpracowników, zachęcając ich nie tylko do samodzielnych poszukiwań badawczych, lecz również zapraszając do współpracy w ramach własnych projektów badawczych.

Profesor Śródka był również członkiem Rady Naukowej IHN PAN oraz Komisji Historii Medycyny Komitetu Podstawowych Nauk Medycznych PAN. W latach 1990-1993 pełnił funkcję przewodniczącego Komisji Filozofii i Historii Medycyny Komitetu Społecznych Aspektów Medycyny PAN. W 1994 r. powołano go w skład Rady Naukowej *Polskiego Słownika Biograficznego*, a od 1996 r. był członkiem Komitetu Historii Nauki i Techniki PAN. W 1999 r. wszedł w skład Rady Naukowej Archiwum PAN, a od września 2000 r. był członkiem Komisji Historii i Filozofii Medycyny PAN – Oddział w Krakowie.

Od lat 80. Andrzej Śródka angażował się w prace Polskiego Towarzystwa Historii Medycyny i Farmacji (dalej: PTHMiF). Jeszcze w 1985 r. wszedł w skład Zarządu PTHMiF, a w latach 1991-1997 pełnił funkcję prezesa tego towarzystwa. Wcześniej, w latach 1981-1988, był sekretarzem kwartalnika „Archiwum Historii i Filozofii Medycyny” (dalej: „Archiwum”), organu Polskiego Towarzystwa Historii Medycyny i Farmacji, a od września 1988 r. – jego redaktorem naczelnym. Praca redakcyjna w „Archiwum”, jak sam później wspominał, była cennym doświadczeniem. Na łamach tego czasopisma zainicjował wydawanie *Albumu lekarzy i farmaceutów polskich*, nawiązując tym samym do przedwojennej tradycji publikacji cyklu zatytułowanego *Album lekarzy i przyrodników polskich*. Jednocześnie sam podjął prace nad wzbogaceniem treści „Archiwum” o artykuły poświęcone historii wydziałów lekarskich w ramach struktur uniwersyteckich oraz towarzystw naukowych. W tym czasie wchodził również w skład Rady Naukowej Głównej Biblioteki Lekarskiej.

Przez wiele lat był związany z Towarzystwem Naukowym Warszawskim – wprawdzie będąc członkiem korespondentem, później członkiem zwyczajnym. W latach 1995-1998 pełnił funkcję sekretarza, a w latach 1998-2001 był przewodniczącym Wydziału V TNW. Przez wiele lat badał spuściznę zmarłych członków Towarzystwa oraz opracowywał ich biogramy; stał się tym samym nieformalnym, choć faktycznym strażnikiem pamięci historii TNW. W 2021 r. Zarząd Towarzystwa, w pełni doceniając „wybitne dokonania naukowe prof. Śródki i nieustające starania dla zagwarantowania pamięci naszych zmarłych Kolegów”, nadał mu członkostwo honorowe TNW.

Dorobek naukowy profesora Śródki jest nie tylko bogaty w liczbę opublikowanych tekstów, lecz również zróżnicowany pod względem tematycznym. Wśród stałych kierunków badawczych Andrzeja Śródki należy

wymienić biografistykę historyczną, historię rozwoju dyscyplin i subdyscyplin nauk lekarskich, historię medycyny w polskich ośrodkach akademickich oraz historię towarzystw naukowych.

Już u progu lat 80. zarysował się projekt naukowy, który konsekwentnie realizowany był przez blisko dekadę, by ostatecznie przybrać kształt wielotomowego słownika biograficznego pt. *Biogramy uczonych polskich. Materiały o życiu i działalności członków AU w Krakowie, TNW, PAU, PAN*. Wydawany sukcesywnie w latach 1983-1992, stanowi szczegółową prezentację sylwetek nieżyjących już wówczas polskich uczonych, którzy w latach 1872-1980 byli członkami Akademii Umiejętności, późniejszej Polskiej Akademii Umiejętności, Towarzystwa Naukowego Warszawskiego oraz Polskiej Akademii Nauk. Składa się nań w sumie ok. 1 300 biogramów, w których metodycznie omawiano kolejne stopnie edukacji, działalność naukową i organizacyjną, najważniejsze prace badawcze, osiągnięcia oraz odkrycia, ze wskazaniem na główne przedmioty zainteresowań naukowych. Zamieszczone zostały również informacje o pozanaukowych pasjach każdego z bohaterów słownika, który zyskał zasłużone uznanie w środowisku historyków nauki.

Jednocześnie od 1983 r. Andrzej Śródka na łamach Rocznika Towarzystwa Naukowego Warszawskiego rozpoczął cykl wspomnień pośmiertnych wszystkich członków TNW, od chwili jego powstania. Pracy tej pozostał wierny aż do swojej śmierci. Ponadto na łamach „Archiwum Historii Medycyny” (od 1986 r. „Archiwum Historii i Filozofii Medycyny”) Andrzej Śródka opublikował w latach 1983-1992 blisko sto krótkich biogramów w ramach cyklu zatytułowanego *Album lekarzy polskich*. Wszystkie powyższe aktywności stanowiły istotny wstęp do kolejnego projektu: wydawnictwa o charakterze słownikowym pt. *Uczeni polscy XIX-XX stulecia*.

Plan przewidywał wydanie czterech tomów, z których pierwszy ukazał się w 1994 r. Całość została starannie wykonana przez Andrzeja Śródkę, który zebrał i opracował biogramy wszystkich polskich uczonych będących członkami TNW, AU, PAU i PAN ze wszystkich reprezentowanych w tych towarzystwach naukowych dyscyplin. Ostatni, czwarty tom ukazał się w 1998 r., a w cztery lata później dodany został jeszcze *Suplement*. Dla wszystkich tomów słownika został przyjęty układ alfabetyczny. Autor stanął przed licznymi wyzwaniami nie tylko merytorycznymi, ale również organizacyjnymi i poszukiwawczymi. Jak sam później wspominał, zależało mu na zamieszczeniu wizerunków wszystkich bohaterów zbioru, co w wielu przypadkach okazało się zadaniem nader trudnym. Dążył również do wyjaśnienia i uzupełnienia licznych faktów zachowanych w archiwach, kontaktując się z członkami ro-

dzin, krewnymi i współpracownikami tych, o których zamierzał pisać. Dzięki takiej metodzie pracy zdołał dotrzeć do wielu nieznanych wcześniej informacji i przywrócić ludzkiej pamięci to, co często uznawano za bezpowrotnie stracone. Dlatego też oprócz wiadomości dotyczących historii zdobywanego wykształcenia, zajmowanych później stanowisk oraz piastowanych funkcji, nazwisk mistrzów i uczniów, głównych kierunków zainteresowań badawczych oraz zwięzłej charakterystyki osiągnięć naukowych wraz z podaniem najważniejszych publikacji czytelnik może się też zapoznać z pozanaukowymi losami poszczególnych postaci. Całość została ujęta w jednolity schemat informacyjny.

Precyzja podawanych danych i przejrzystość samej narracji spowodowały, że tytuł *Uczeni polscy XIX-XX stulecia* stał się szybko rozpoznawalny i trafił do krwioobiegu badań nad historią nauki polskiej. Dziś już można je uznać za klasyczne i za jedno z podstawowych opracowań, o czym zaświadczały liczne cytowania i odwołania, z jakimi można się spotkać w publikacjach współczesnych badaczy.

Kolejnym oryginalnym projektem badawczym Profesora przynależnym do nurtu badań bibliograficznych jest ten zrealizowany w zespole Katedry Historii Medycyny UJ CM, który zakończył się wydaniem monografii pt. *Powiązania rodowe twórców polskich szkół naukowo-medycznych* (Kraków 2012). Celem nadrzędnym było możliwie precyzyjne ustalenie więzów pokrewieństwa i powinowactwa wybitnych przedstawicieli nauk medycznych, a tym samym odkrycia szeregu nieznanych dotąd koligacji rodzinnych takich postaci, jak Antoni Gluźniński, Kazimierz Kostanecki czy Jan Miodoński.

Publikacją łączącą w sobie nurt biograficzny oraz zainteresowania Andrzeja Śródkę dziejami poszczególnych dyscyplin nauk medycznych była kolejna przygotowana w zespole Katedry Historii Medycyny UJ CM pod jego kierunkiem monografia: *Polskie szkoły medyczne: mistrzowie i uczniowie. Wybrane zagadnienia* (Kraków 2016). Kluczem stała się tutaj osoba mistrza, który wywarł znaczący wpływ na swoich uczniów, kształtując nie tylko ich zainteresowania badawcze, lecz również, a może przede wszystkim ich sposób rozumienia i uprawiania nauki. Tytułowe szkoły były w tym przypadku rozumiane jako swoiste „wspólnoty intelektualne”, które często obejmowały parę pokoleń uczonych. W publikacji ujęto wybrane dyscypliny medyczne przynależne zarówno do nauk podstawowych, jak i klinicznych.

Historia dyscyplin medycznych, a w szczególności ich rozwoju w Polsce, była drugim nurtem stałych i wieloletnich poszukiwań badawczych Profesora. Wśród opracowań do nich przynależnych należy wskazać na rozdział pt. *Rozwój nauk podstawowych i przedklinicznych* w monografii pt. *Historia medycyny*, nadal

najnowocześniejszego i wszechstronnego opracowania tematyki przedmiotu, które powstało z inicjatywy i pod redakcją znanego historyka medycyny prof. Tadeusza Brzezińskiego.

Andrzej Śródka podjął się również współredakcji, razem z Jerzym Kuchem, klasycznego już dziś opracowania *Dzieje kardiologii w Polsce na tle kardiologii światowej*, które doczekało się dwóch wydań: w 1994 i 2004 r. W tej publikacji prof. Śródka był współautorem rozdziału pt. *Kardiologia w okresie zaborów* oraz autorem rozdziału pt. *Kardiologia w II Rzeczypospolitej*, w których szczegółowo zaprezentowane zostały procesy prowadzące wpierw do wyodrębnienia się zagadnień związanych z problematyką schorzeń układu krążenia, a następnie do kształtowania się kardiologii jako samodzielnej dyscypliny lekarskiej. Dla całości narracji przyjęto podział na historię poszczególnych miast, w których istniały ośrodki akademickie: Krakowa, Lwowa, Poznania, Warszawy i Wilna, uwzględniając dokonania lekarzy niezwiązanych bezpośrednio z żadnym z nich, także tych przebywających i pracujących poza ziemiami polskimi. Autorzy korzystali przy tym z licznych prac oryginalnych, które w tym opracowaniu nabrały charakteru materiałów źródłowych.

Z kolei razem z Andrzejem Karwowskim Profesor napisał rozdział *Chirurgia w II Rzeczypospolitej*, który wszedł w skład uważanej za współcześnie najważniejszej i zarazem najobszerniejszej opracowanie historii polskiej chirurgii, jakim pozostaje praca zbiorowa pod redakcją Wojciecha Noszczyka pt. *Zarys dziejów chirurgii polskiej*, która doczekała się dwóch wydań: w 1989 i 2011 r. Andrzej Śródka wziął również udział w opracowaniu trzech rozdziałów poświęconych odpowiednio: historii fizjologii, histologii i patofizjologii, które stanowią integralną część pierwszego z trzech tomów opracowania *Dzieje medycyny w Polsce* (Warszawa 2015-2016) powstałego z inicjatywy i pod redakcją Wojciecha Noszczyka.

W tym nurcie badawczym mieści się szereg tekstów przybierających postać opracowań syntetycznych. W 1983 r. w „Archiwum Historii Medycyny” ukazał się artykuł autorstwa Profesora pt. *Racjonalistyczne i empiryczne podstawy rozwoju medycyny na przełomie XVIII i XIX wieku*, w którym przeprowadzono analizę wpływu poszczególnych kierunków filozoficznych, szczególnie racjonalizmu krytycznego i racjonalizmu naturalistycznego oraz ewolucjonizmu na kształtowanie się późno nowożytnej medycyny i przyrodoznawstwa. Tekst pt. *The Short History of Gastroenterology*, opublikowany na łamach prestiżowego czasopisma „Journal of Physiology and Pharmacology” w 2003 r. jest dobrym przykładem zwięzłego, nasyczonego faktografią i precyzyjnie ułożonego opracowania, które nadal może dobrze służyć zainteresowanym tą właśnie odsłoną hi-

storii nauki. Te same cechy można dostrzec w *Rysie historycznym*, który jest integralną częścią *Patofizjologii*, książki pod ogólną redakcją Sławomira Maślińskiego i Jana Ryżewskiego.

Historia instytucji naukowych i naukowo-dydaktycznych w Polsce jest również reprezentowana w dorobku badawczym Andrzeja Śródki, co wpływało i ściśle łączyło się z opisanymi już powyżej kierunkami badawczymi. W latach 1981-1983 opublikował on w „Archiwum Historii Medycyny” cykl trzech artykułów pod ogólnym tytułem *O utworzeniu wydziałów lekarskich w polskich instytucjach naukowych*. Pierwszy z nich dotyczył Polskiej Akademii Umiejętności, drugi Towarzystwa Naukowego Warszawskiego, trzeci Polskiej Akademii Nauk. Na łamach tego samego czasopisma w 1986 r. ukazała się praca pt. *Niektóre okoliczności powstania wydziałów lekarskiego i farmaceutycznego Uniwersytetu Warszawskiego*, będąca swoistym wstępem do redagowanej wspólnie z Marcinem Łyskanowskim i Andrzejem Stapińskim pracy zbiorowej pt. *Dzieje nauczania medycyny i farmacji w Warszawie (1789-1950)*, która ukazała się w 1990 r. Było to pierwsze tak kompletne opracowanie problematyki określonej w tytule dzieła, które ponownie należy uznać za klasyczną już dzisiaj pozycję w polskiej historiografii nauki.

Wreszcie należy odnotować, że w ramach prac zespołu dydaktycznego Katedry Historii Medycyny UJ CM pod redakcją Profesora opracowano skrypt dla studentów pt. *Zarys historii nauczania medycyny w Polsce do roku 1939. Wybrane zagadnienia* (Kraków 2012). Stworzony na potrzeby programu prowadzonych w UJ Collegium Medicum seminariów, pozostaje w użyciu w trakcie zajęć prowadzonych na Wydziale Lekarskim. Andrzej Śródka był autorem dwóch rozdziałów wchodzących w skład skryptu, poświęconych dziejom histologii oraz fizjologii.

Na historię nauki, w tym historię nauk medycznych, Profesor spoglądał szeroko, wskazując w trakcie licznych rozmów z nami, a także dając temu wyraz w swoich publikacjach, że sięgając w przeszłość, powinniśmy szukać tego, co można by określić mianem sieci wzajemnych wpływów i powiązań, niekiedy wydawałoby się odległych, jakie łączyły ze sobą uczonych. Relacja mistrz-uczeń miała dla Andrzeja Śródki fundamentalne znaczenie w analizie procesów prowadzących do przełomowych odkryć w nauce, kształtowania się szkół, kierunków badawczych, narodzin i upadku idei. Dlatego też biografistyka, której poświęcił tyle czasu i uwagi, pełni istotną rolę w dostarczaniu szczegółowych faktów dla wyznaczenia linii wspomnianej „sieci”.

Historia nauki była pierwszą, lecz nie jedyną pasją Profesora. Drugą mającą swoje źródła jeszcze w latach szkolnych była historia muzyki rockowej, gdy przy lampowym odbiorniku łapał z trudem fale słynnej niegdyś

listy przebojów, znanej jako *Top Twenty*, Radia Luxemburg. Zafascynowany szczególnie dziejami brytyjskiego rocka, początkowo wyłącznie jako słuchacz, z czasem stał się autorytetem historii rozwoju muzyki rockowej na Wyspach Brytyjskich i Stanach Zjednoczonych. Doskonale orientował się zarówno w historii rozgłośni Radia Luxemburg, jak i nadawanych przez nią audycji. Nie było zatem dziełem przypadku, że został zaproszony do udziału w filmie dokumentalnym pt. *Był Luksemburg...* zrealizowanym w 2008 r., a także na uroczyste otwarcie wystawy *Wspominając Radio Luxemburg w PRL* zorganizowanej w 2012 r. przez Ambasadę Wielkiego Księstwa Luksemburga w Warszawie.

Jednocześnie, jak sam o tym opowiadał, pociągała go perspektywa współtworzenia fachowych audycji poświęconych muzyce rockowej, choć nigdy do końca poważnie nie brał tego pod uwagę. Przypadek sprawił, że to młodzieńcze marzenie udało mu się spełnić. Dane mu było wprawdzie współpracować, a potem współtworzyć z redaktorem Grzegorzem Bendą audycję *Rockowa Trzynastka*, która zajmowała stałe miejsce w ofercie programowej Radia WaWa, potem zaś była nadawana w Radiu Jazz. Andrzej Śródka przez wiele lat był związany z warszawskim Akademickim Radiem Kampus. Tu wspólnie z Radosławem Okraską (aka DJ Roku) prowadził audycję *Archipelag Rocka*, pomyslaną jako wieloletni w pełni oryginalny projekt, w ramach którego prezentowano i omawiano wzajemne przenikanie się różnych nurtów muzyki rockowej. Myślą przewodnią dla całości było poszukiwanie i dyskusja dotycząca problemu inspiracji artystycznych poszczególnych twórców, a także wpływu ich muzyki na innych wykonawców, co w sumie stworzyło konstelację wzajemnych powiązań i przenikania się różnych gatunków muzycznych. Zasada konstruująca *Archipelag Rocka* była *de facto* tą samą, jaką Andrzej Śródka stosował w swoich badaniach nad historią medycyny. Przyjęcie układu geograficznego – tytułowego archipelagu – pozwalało na swobodne, choć poddane ścisłym rygorom analizy badawczej, „żeglowanie” pomiędzy wyspami zasiedlonymi przez przedstawicieli danego nurtu. Wymagało to stałego gromadzenia utworów muzycznych oraz źródeł pisanych, które wspólnie tworzyły unikatową kolekcję. Każda z audycji, choć stanowiła odrębną całość, zabierała się zarówno ze swoją poprzedniczką, jak i tą kolejną, nadchodzącą. Obok rzeczy znanych i oczywistych dla miłośników tego gatunku muzycznego, odkrywano przed nimi szereg zaskakujących związków pomiędzy odległymi i z pozoru „niespokrewnionymi” ze sobą artystami. Projekt *Archipelag Rocka* objął reprezentantów m. in. rock’n’rolla, R’n’B, blues-rocka, a także soulu i gospel, jak również ciężkich brzmień, czyli hard rocka i heavy metalu. Nie zabrakło przedstawicieli rocka symfonicznego, art-rocka czy rocka eksperymentalnego.

Swoistą dokumentacją i zarazem „mapą nawigacji” po cotygodniowych audycjach radiowych stała się na bieżąco rozbudowywana strona internetowa (www.srodka.pl/archipelag).

Nie ulega wątpliwości, że projekt *Archipelag Rocka* stanowił wyjątkową propozycję ujęcia historii muzyki rockowej. Jakkolwiek niedokończony, stanowi trwały i istotny wkład we współczesne badania nad historią muzyki. Wśród innych przedsięwzięć radiowych należy wspomnieć o audycji przygotowanej i prowadzonej z redaktorem Piotrem Zbrozińskim – *Pierwsze koty za płoty*, w której przedstawiano i omawiano pierwsze edycje debiutanckich singli znanych później i uznanych twórców. Innym już, czysto „internetowym” przedsięwzięciem Profesora był *Interdyscyplinarny Instytut Badań nad Rock’n’Rollem* (<http://www.srodka.pl/blp.php>). Ten projekt obejmował wszystkie cotygodniowe notowania brytyjskiej listy przebojów – *British Chart* – od 14 listopada 1952 r. aż do końca 2000 r.

Dorobek Andrzeja Śródki, jak i istotny wkład w sposób prezentacji audycji muzycznych zyskały uznanie DJ Union – Polskiego Stowarzyszenia Prezenterów Muzyki, które nadało Profesorowi godność członka honorowego. Warto też wspomnieć, że prof. Śródka żywo interesował się historią filmu i teatru polskiego, a także historią sportu.

Przez prawie dwie dekady dzielił swój czas między Warszawę a Kraków, podróżując regularnie każdego tygodnia koleją na trasie między oboma miastami.

W naszej pamięci Profesor Andrzej Śródka pozostaje człowiekiem o barwnej i wielowymiarowej osobowości, imponującej wprost wiedzy i gotowości do dzielenia się z nami tym wszystkim, czym żył, co go fascynowało, niekiedy wręcz pochłaniało. Choć nigdy nie stawiał się w roli mistrza, to bez cienia wątpliwości był nim dla wielu z nas. Swoje poglądy wypowiadał jasno i bezkompromisowo, bez względu na to, jakiej sfery ludzkiej egzystencji dotyczyły. Nie oczekiwał od swoich rozmówców ich biernej akceptacji. Było to raczej zaproszenie do dyskusji, zmierzenia się z problemem czy jakąś sprawą. Ciekawy świata i ludzi, Profesor Andrzej Śródka zapisał się na trwałe w tradycji polskiej nauki, o czym najlepiej zaświadcza jego spuścizna naukowa i uznanie, jakie zyskał wśród innych badaczy. My, którzy mieliśmy szczęście poznać go bliżej, zachowaliśmy również obraz dobrego i szlachetnego człowieka.

Profesor Andrzej Śródka zmarł 30 września 2022 r. w Warszawie. Został pochowany na Cmentarzu Wojskowym na Powązkach.

Ożeniony z Małgorzatą z domu Rysińską, miał córkę Ewę.

Niniejszy tekst jest tylko częściowo zmienioną i uzupełnioną wersją tekstu złożonego wcześniej do redakcji czasopisma „Nauka Polska. Jej Potrzeby, Organizacja i Rozwój”, który ukazał się w 2022 r., w tomie 31 (s. 133–140).

PIŚMIENNICTWO:

Zespół dokumentów wchodzących w skład Teczek Osobowych Andrzeja Śródki, Zb. Spec. KHM UJ CM.

Współcześni uczeni polscy. Słownik biograficzny, red. Kapuścik J., t. IV, Ośrodek Przetwarzania Informacji, Warszawa (Polska) 2002, 433.

www.srodka.pl/archipelag (dostęp: 28.11.2024).

<http://www.srodka.pl/blp.php> (dostęp: 28.11.2024).